

Jejich úkolem bylo likvidovat bomby

Jiří Frýbert

Patřily mezi nejmenší americké jednotky, které na začátku května 1945 přijely do Plzně. Každá měla pouze sedm vojáků a jejich hlavním cílem bylo likvidovat nevybuchlé bomby. Jednalo se o 16th a 17th Ordnance Bomb Disposal Squad (16. a 17. pyrotechnické družstvo).

Tyto pyrotechnické jednotky začaly v americké armádě vznikat až v roce 1942. První znalosti převzaly od britských ženistů, kteří získali zkušenosti s nevybuchlými bombami během letecké války o Británii o dva roky dříve. V americké armádě nakonec fungovalo přes dvě stovky těchto sedmičlenných družstev, jež se zapojila do operací na všech bojištích druhé světové války. Jejich pozornost se nesoustředila pouze na nevybuchlé bomby, ale také na dělostřeleckou munici a jiné zbraně či vyhledávání a odstraňování nástražných pastí.

Obě zmiňovaná družstva vznikla v srpnu 1943 a v prosinci téhož roku pak odplula do Anglie, kde pokračovala v tréninku. Na pláži Omaha se vylodila během prvního týdne invaze do Normandie a prošla bojiště ve Francii, Belgii, Lucembursku a Německu. Operovala blízko frontě a často byla pod palbou nepřátel. 8. 5. 1945 opustila bavorský Grafenwöhr a v odpoledních hodinách pak obě dorazila do Plzně jako součást Pátého sboru (V Corps) Pattonovy Třetí armády. Se 16. družstvem přijela do Plzně i část belgických vojáků ze 17. střeleckého praporu (17éme Bataillon de Fusiliers). Ti byli k družstvu přiděleni od konce března, aby vypomohli s likvidací munice. U nás se pak jejich cesty zase rozdělily, Belgičané Plzeň brzy opustili. 16. a 17. pyrotechnické družstvo naopak čekalo mnoho práce na osvobozeném území Československa.

Obě jednotky sídlily v Plzni, ale práci měly v různých městech po celé americké zóně a to od Chebu po Český Krumlov. Jejich úkolem bylo odstranit a následně zlikvidovat nevybuchlé bomby, ale také nejrůznější munici jako panzerfausty, různé typy granátů, miny, zápalné látky, demoliční nálože, dělostřeleckou munici i munici do malých ručních zbraní.

Z dostupných archivních materiálů není známo, kdy přesně 16. družstvo opustilo Plzeň. Víme jen, že na konci listopadu 1945 vyplulo lodí z Francie zpět do USA. Za období od 6.6.1944 do 1.6.1945 zlikvidovali 373 bomb, 1167,5 tun munice a 91701 zbraní nepříteli.

Záznamy o působení 17. družstva na našem území se dochovaly podrobnější. Během působení v Evropě měli 719 zakázek či výjezdů, posledních 68 bylo na našem území. Za čtyři měsíce zdejšího pobytu zneškodnili 402 uskladněných německých bomb a dále 138 nevybuchlých spojeneckých bomb (112 amerických a 26 britských). K tomu několik desítek tun další munice. Jednotka opustila Plzeň 11.9.1945 a z Francie zpět k domovu vyplula na konci října 1945.

O hrdinství vojáků z těchto dvou jednotek svědčí to, že všichni postupně obdrželi vyznamenání Bronzová hvězda. Jejich velitelé k tomu za své činy přidali ještě Stříbrnou hvězdu za odvalu a Purpurové srdce za zranění v boji.

Velitelem 16. družstva byl kapitán Marshall T. Crow (1920-2018), který se jako voják později účastnil ještě války v Koreji. Po válce získal inženýrský titul a pracovní kariéru strávil jako projektový inženýr v chemickém průmyslu. Život prožil po boku manželky Hildy, jejich manželství trvalo 67 let a měli spolu 3 syny. Je pohřbený na Arlingtonském národním hřbitově.

17. družstvu velel kapitán Joseph C. Pilcher (1915-1999), který byl v devítičlenné skupině, jež se jela jako první školit do Anglie na začátku roku 1942 a z nichž se pak stali první instruktoři ve škole pro pyrotechniky v Aberdeen Proving Ground ve státě Maryland. Pilcher také připravil čestnou salvu 21 ran pro prezidenta Beneše, který zavítal na přehlídku do Plzně v půlce června 1945. Po návratu domů se snažil zapomenout na válku, ale objevovaly se u něj posttraumatické epizody a nikdy se úplně nevyrovnal se zážitky z války. Většinu pracovního života pak strávil v jedné firmě s elektronikou v Pensylvánii. S manželkou Edith vychovali dvě děti a ve společném manželství strávili téměř 60 let. Zemřeli pět měsíců po sobě.

Podle historika J.M.Leatherwooda od vylodění po uzavření míru působila v západní Evropě téměř tisícovka amerických pyrotechniků ve 120 jednotkách. 10% z nich bylo zabito nebo vážně zraněno. Dohromady zlikvidovali 614 415 nevybuchlých bomb a tuny další munice. I když už je to 75 let, jejich nasazení je stále hodno obdivu. Vojáci, kteří nosili na levé kapse košile nášivku se znakem červené bomby, si naši vzpomínku v těchto dnech rozhodně zaslouží.

Autor děkuje za konzultaci americkým historikům: Robert E. Leindecker a Jeffrey M. Leatherwood.

Rámeček:

Vojáci v Plzni 8.5.1945

16th OBDS

Capt. Marshall T. Crow (1920 - 2018)

T/Sgt. William J. Henry (2013 - 1966)

S/Sgt. Royal A. Boyd (1914 - 2000)

Sgt. Edward L. Moulton (1909 - 1967)

T/5 Henry W. Heffner (1923 - 1996)

T/5 Onesime C. Lagasse (1917 – 1997)

T/5 Johnnie L. Segraves (1919 - 2004)

17th OBDS

Capt. Joseph C. Pilcher (1915 – 1999)

T/Sgt. Thomas C. Wood

Sgt. Franklin E. May (1912 – 1988)

T/5 Richard W. Gilliam

T/5 Edward C. Norris

T/5 Joseph Olszewski

T/5 Joseph E. Smith

publikováno 1.5.2020 zde:

https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/jejich-ukolem-bylo-likvidovat-bomby-20200501.html